

زهردهشت هیوای رزگاری

بابان سه قزی

شه ماله کردن* و تیرۆژی* رمان

به شی دووهم:

ده سال تیپه ری، ده سال له ناو بیر و رمان و لیقولینه وه، تا سه رته نجام کاتی پیروژ و مه زنی دیرۆکی گه یشت. نزیکي ده مه و به یانی پیش خویندنی که له شیر بوو که زهردهشت خه ونیکی سهیری دی، زهردهشت له خه ونیدا له لای رۆژه لاته وه سوپایه کی جه نگخواز به ره و ئه و هیرشیان دهینا. سهرداری له شکهره که هه مان جادووگه ر بوو که له سه رده می زارۆکیدا زۆر جار پیلانی کوشتنی ئه وی کیشابوو. سوپای جادووگه ر هه موو په یکه ریان وه ک مرۆف بوو به لام سه ر و که له یان وه ک گورگ بوو، شالوویان به ره و زهردهشت دهینا. سوپای جادووگه ر غاریاندا تا بگه نه نزیکي زهردهشته وه، هیشتا نزیک نه بوونه وه که له لای رۆژئاوا وه سوپایه کی دیکه پهیدا بوو. سوپاسالاری له شکهره بهرگی سپیی پۆشی بوو. له دهوری روومه تی تیرۆژ و خه رمانه ی رووناھی بوو. کاتیک سوپای تیشک و بلیسه گه یشتنه نزیکي له شکهری جادووگه ر تیشکیان تاودا و به ره و له شکهری جادووگه ریان هاویشته و ماوه یه کی نه خایاند که له شکهری جادووگه ر تیشکان بئاوه یان پی هات و جادووگه ریش پشکۆیه ک نیشته چاوی پیسی و له سه ر ئه سپه که ی گل بووه وه و تلیدا و گیانی ناپاکی ده رچوو.

زهردهشت به م جوړه له ناو بۆشایی خه و و بیداریدا بوو که سیبه ریک به بهرگی سپی هاته بهرچاوی. سه رتا پای وریشه ی دها. بهرپزه وه هه ستایه سه ر پی و رووی کرده سیبه ره که فه رمووی: "ئه ی جوانی تریفه دا له تو قه شه نگتر و پاکتر و دلپرفینترم نه دیوو، بلی کیت و له کوئ هاتووی و چۆن به ره و ئه م میه رابه* که به س من ریگای ده زانم، ریگه ت پهیدا کردوو؟" په یکه ره تیشکداره که زهرده خه نه یه کی کرد و فه رمووی: "من وهه من ئه میشه سپینت*، (بهه من) ئه میشه سپینتی رمانی پاک. له په یکه ر و جه وهه ری تو م و هاتم که نهینیی خه ونیک که دیوته بوئی بلیم و هه روه اش بته م بو دیداری داداری تاک و ته نیا. هه سته و بهرگی پاک و خاوین له بهر که و ئاماده به، ئه مه ش مانای خه ونه که ته: "ئه ی زهردهشت بزانه تو له بارگای داداری پاک که هه مان هیزی به دیهینه ر و هو ش و خیره تی بوونه، به سه ر ده کریته وه و له دادار و خیره تی خو ت که تیشکه و ترۆیکی خیره تی گشتیه، هه موو نهینیه کانی ئایین و دینی به هدینی

دهبیسیت و به دل له کاره کانت ئاگه دار ئه بیته. تو به ده ریایه ک زانایی و ئه ندیشه ده گه پیته وه بو ناو کۆمه لان و دینی باشی به هیدینی ئاشکرا ده کیت و گوئی راستی له ناو دلی درکدا ده پیشکوینی. به بلاو بوون و په ره گرتنی ئایینی تو، جادوو گهران و خراپه کاران ناسره ون و بو جهنگ له گه ل تو په شتوینیان توندتر ده کن. له سه ره تادا کوری خالی خۆت میدیا* ئایینی به هیدینی له تو په سه ند و ده پزینیت و پالپشتی تو له دژی جادوو گهران ده کات. به لام زۆرداران و جادوو گهرانی ناپاک له به رامبه ری دلیری و پالاهوانیی میدیا توانای راوه ستانیا ن نییه و هه لدین و خه لکیش که له دینی راستی و باشی به ئاگا بوونه ته وه، ده سه ده سه دینه ناو ئایینه که ت و دینی نویت ده پزین.

ئینجا وه همن ئه میشه سپینت، ئه میشه سپینتی بیری چاکه له زه رده شتی پرسى: "به من بیژه که کام و ئاواتی تو له م جیهانه چییه؟" زه رده شت گوئی: "ئاوات و هزی دلی من دۆزینه وه ی راستییه." وه همن ئه میشه سپینت گوئی: "که وایه هه سه با بچینه لای داداری جیهان، خیره تی سه ره کی بوون و ئه و شته که کامی تویه لئی ببیستی." زه رده شت هه ستا و وه همن ئه میشه سپینت گوئی: "دیده کانت بیه سه." زه رده شت چاوی به ست و کتوو پر هه ستی کرد که دلی وه ک بالنده یه ک له ناو سینگی به ره و ئاسمان هه لده فری و کاتیک چاوی کرده وه خۆی له ناو جیهانی مینه وی بینی، جیهانی رامن و خیره ت و هزی بیکه ران.

زه رده شت چاویکی به ده ور به خۆی خشاندا، هه ر چییه کی دی ده ریای تیشک و شه وق بوو که سه رتاسه ری ئاسمانی گرتبوو. زه رده شت چوو په شتر، تریفه ی روونا هی و رو شنایی و تیشک، مه زدا ئه هۆرا، خیره تی سه ره کی بوون و هیزی رامانی ئافران دن له به رامبه ری خۆی دی. ئینجا زه رده شت ده ستی کرد به قسه کردن: "ئه ی مه زدا ئه هۆرای پاک و دلۆقان. ! به من بیژه و تیمگه یه نه که له لای تو باشترین خه لکان له سه ر زه وی کین؟" سه رووشی* مه زدا ئه هۆرا له دلی زه رده شت به رسقیدا: "باشترین که س له سه ر زه ویدا ئه و مرۆقه یه که راستی نه شاریته وه، چون به هۆی راستی وه یه که کۆمه لان به خشینه ر و ئازاد دل و شاد ده بن، پاشان ده بیت دلایان میه ره بان بیت، میه ره بان به ئاو و ئاگر و زه وی و هه وا و گیا و مرۆف و گیانله به ران.

زه رده شت پرسى: "ئه ی مه زدا ئه هۆرا. ! "خراپترین که س له سه ر گوئی زه ویدا کییه؟" سه رووشی مه زدا دووباره وه لامي دایه وه: "ئه و که سه به سه ر کۆمه لدا سه تم بکات و بیانخاته ناو ده رد و ره نج و ئازار، جیگای ئه م که سه له ناو دۆژه یه* و ژینی ناخۆش و پر خراپه." زه رده شت جاریکی دیکه له داداری مه زنی پرسى: "چاکی و خراپی چییه و ریگای گه یشتن به م دووانه چۆنه؟" سه رووشی ئه هۆرا مه زدا وه لامي دایه وه و فه رمووی: "هه رچی چاکی له جیهاندا یه له بیر و رامانی چاکه و هه رچی خراپه یه له بیر و رامانی خراپه. شین و خه م و خه فه ت و ده رد و ره نج و زیان له رامانی خراپ و درۆ هه لده قولیت و هه موو چاکی و ریکی و جوانی و باشی و خۆشیه کان له بیر و رامانی چاک و راستی ده گرسیت. سه زای خراپه کاران ژیا نی ناخۆش و پاداشتی چاکه کردارانی ش ژیا نی خۆش."

زه رده شت دووباره پرساری کرد: "ئه نجامی ستایشتی به هیدینان و چاکه کاران چییه؟" سه رووشی دلی به رسقیدا: "هه رچی ره خشان* و رو شنیه له فه ر و ره خشانه وه ده بیته وه، له جیهاندا هیچ باشتر له رو شنی و روونکی نییه. چاکه له تیشک و خراپه له تاریکی ده وه شیته وه، له هه ر

شوینیک رۆشنای هه بیته تاریکی ون ده بیته. پووناھی، زانایی و هزر و رامانی پاک پهروه ده دهکات و تاریکی، نه زانی و هه ژاری و رامان و میشکی به ستر او و دلی ناپاک به دی دینیت. " پاشان دوو جیهان له بهردهم زه دهشت ئاشکرا بوو، جیهانی رامانی پاک و جیهانی رامانی خراپ. له جیهانی رامانی پاکدا، شهوق و جوانی و ریکوپیکی و رازاوی و هیمنی و شادمانی و پاکی و ئاوه دانی بوو و له جیهانی رامانی خراپدا، تاریکی و تهنگی و ئاژاوه و سه رلیشیوایی و شیوهن و دهر د و پهنج و کاقلی بوو.

زه دهشت له ناو بیرکردن و شیرۆقهی رامانی خوی بوو، که پووناکیهک له سووچیکه وه ده رکهوت و شهش پهیکه ری درهخشان و تیشکار به نیشانهی شهش ئه میشه سپینت له بهرامبه ریدا ئاشکرا بوون. تاویکی پی نه چوو کئ یه کیک ئه میشه سپینته کان، ئه میشه سپینت وه همهن، ئه میشه سپینتی رامانی پاک هات بهروه رووی و له تهک زه دهشت بهم جوړی دهستی کرد به ئاخافتن: "داد و ئایینی من، ئاشتی و بیر و رامانی پاکه. به کۆمه لان بیژه: کین له دل دهر بکهن و جهنگواز مه بن، خو و پهوشتی رند و چاکه خواز بن، خراپ مه بن و له گرد خراپه کاران مه گه پرن، زانیاری فی ر بن و پیشه ی زانیان بگر نه بهر، په ره به چاند و فرههنگ و ئاوه ز و فره زانیی بدن و پهوشتی خراو بن بر بکهن، له گه ل دوژمنان به داد و پهوا هه لسوکهوت بکهن، له تهک دوست و هه قال چاکه بکهن، بی باشی ئاگاداری چواییانی سوودمه ند و به هره دار بن."

دوای ئه و ئه میشه سپینتی دووه م، ئه میشه سپینت ئاشاوه هیشتا* (ئوردیبه هشت) بهم چه شنه دهستی کرد به ئاخاوتن: "داد و ئایینی من ئاشاوه هیشتا ئه میشه سپینت، راستی و پاکیه. به کۆمه لان بیژه: دهروون و رووی (ناوه وه و دهر وه) خویان هه میشه پاک راگرن، له بوختان و ناپاکی خویان دوور بخه نه وه و ستایشتی راستی و پاکی بکهن، ریگای راستی بییون که تاکه ریگه له جیهاندا ریگای راستیه، بو پاکی بیر بکه نه وه، وته و شتی چاک به زمانانا بیژن و به پاکی هه لسوکهوت بکهن، له تهک یه کتردا یه کدل و یه کزمان بن، له درۆ و سویند و فریو و جادوو دوور بن، ئاگر* له گیتیدا نوینهر و په مزی راستی و پاکی و خوشه ویستی و خاوینییه، بیپاریزن و لاشه ی مردار بوو و شتی پیس ناپاکی مه کهن."

دوای ئه میشه سپینت ئاشاوه هیشتا، ئه میشه سپینت خشته ئیرییه (شه هریوه ر) دهستی کرد به ئاخاوتن: "داد و ئایینی من خشته ئیرییه ئه میشه سپینت، ئازایی و به هیزی و ئه رکی ئه نجامه یانی و بهر پر سیاری کار و سپارده و خه باته. به گه لانیش را بگه یه نه که بو گه وره یی و سه ره ری و زهنگینی و دهوله تمهندی و ده سترۆیشتووی کوشا بن، گوئ له مشت و فره مانبه ری

به‌رێوبه‌ران و کارزانان و هه‌لسورپینه‌رانی دادگهر بن و پێزیان بگرن، له‌ فرۆشتن و سه‌ودا دروستکاری پاشه‌كه‌وت بخهن، بۆ کارکردنیش کاری سوودگه‌یه‌نه‌ر بۆ كۆمه‌ل و خۆتان هه‌لبژێرن و هه‌ستی به‌رپرسیاریتان به‌رامبه‌ر به‌ کارتانه‌بیت، له‌ بێکاری و ته‌وه‌زه‌لی* و له‌شگرانی و پارسکی كردن* دووری بکه‌ن، هه‌ز و هیوا و ئاواتی خه‌لك پێشیل مه‌که‌ن و به‌رچاوته‌نگ و چاونه‌ژێر* مه‌بن، زیو و زێو و مس و مه‌فره‌غ و پاره و دراوتان پاک پراگرن تا ژه‌نگ نه‌هینیت و به‌ کار بیت. "

ئینجا ئه‌مه‌یشه‌سپینت سپه‌نت ئارمه‌ئیتی* (ئه‌سه‌فه‌ند) ده‌ستی كرد به‌ قسه‌كردن: "داد و ئایینی من سپه‌نت ئارمه‌ئیتی ئه‌مه‌یشه‌سپینت، له‌خۆبووردن و میه‌ره‌بانیه، له‌ لووتبه‌رزی و بایی بوون و فیز و له‌خۆده‌رچوون و هیوای فیرۆ و خۆپه‌سه‌ندی و خۆویستی دووری بکه‌ن، گه‌شبین و چاوپاک و بی خه‌وش بن، كه‌س و کاری هه‌ژاو و نه‌دارتان به‌لاوه‌ شه‌رم و نه‌نگ نه‌بیت و له‌ داهاقی خۆتان یارمه‌تیان بدن و داڵده‌ده‌ر و هاوده‌نگیان بن، له‌ بنیادنانی شوینی سوودگه‌یه‌نه‌ری گشتی پێشپه‌وه‌ بن، وه‌ك زه‌وی هیدی و له‌سه‌رخۆ و ئارام بن، زه‌وی پاک و خاوین و ئاوه‌دان پراگرن، خۆتان له‌ پیسی و چه‌په‌لی و خوین و مردوو دوور پراگرن و له‌ تیکلاوبوونی ئه‌مانه‌ بپاریزن، مردوو لاشه‌ و مردارۆبوو له‌ جیگایه‌ك بنیژن كه‌ له‌ كیله‌گه‌ و زه‌وی و زار و ئاو و چۆم و پووبار و ده‌ره‌ و شیو دوور بیت، زه‌وی بکێلن و باخ و په‌ز و دارستان ئاوه‌دان بکه‌ن، چونکه‌ زه‌وی سوودی فری و له‌ پاده‌به‌دی هه‌یه‌. "

هه‌ئورتات ئه‌مه‌یشه‌سپینت* (خۆرداد) وتاری خۆی ئاوا ده‌ست پێ کرد: "داد و ئایینی من ئه‌مه‌یشه‌سپینت هه‌ئورتات، شادی و ئاوه‌دانیه، جار بده‌ به‌ گه‌لان دلیان شاد و خورمه‌ و له‌شیان پاک پراگرن، پاکیه‌ به‌ده‌ن خاوینی ره‌وان و گیانه، ناسوپاسی مه‌که‌ن و هه‌رگیز خه‌مبار و دله‌نگ مه‌بن، به‌ چاوی چاکه‌ ژیان و جیهان ببین و به‌ دادی هه‌ئورتات كه‌یفخۆش بن، دلخۆش و به‌ده‌ماخ بن و هه‌ول بۆ جێكردن و ئاوه‌دانكردنه‌وه‌ بدن، ئاو كه‌ هۆی پاقتی و ئاوه‌دانیه هه‌مه‌یشه‌ پاک پراگرن و هه‌رگیز به‌ لاشه‌ و پیسی و مردارۆبوو ئالووده‌ی مه‌که‌ن، جل و به‌رگتان له‌ ئاوی ره‌وان مه‌شۆرن، کاریز بکه‌ن و زه‌وی وشك ئاوه‌دان و به‌هره‌مه‌ند بکه‌ن، مه‌رم چاک بزانه‌ن كه‌ ژیان و هیز و توانا و به‌رگه‌گرتیان له‌ ئاوه، ئاوه‌ كه‌ له‌شی ئاژه‌ل و و گیا و گیانه‌به‌ران زیندوو پاده‌گری و ولاتیش تازه و سه‌رسه‌وز ده‌کاته‌وه، پیسی مه‌که‌ن و خۆراک و خواره‌مه‌نیی پاک و خاوین بخۆن، چونکه‌ خواردنی ناپاک له‌ش و گیان ناپاک ده‌کات. "

له كۆيائيشدا ئەميشەسپینت ئامەرتات* (ئامۆرداد) ئاوا دەستی كرد به ئاخافتن: "داد و ئایینی من ئەميشەسپینت ئامەرتات، تەندروستی و تەمەندریژییه، به كۆمه‌لان بلیه له‌شی خۆیان به‌هیز و توانامەند راگرن، له درۆ و خراپه دووری بکه‌ن، خانوو و جل و به‌رگیان پاک راگرن، زۆنگاو و ئاوی ویستاو وشک بکه‌ن و له جیگایدا کشتوکال بکه‌ن، دار و دره‌خت بچینن و په‌ره‌ی یی بده‌ن، نمام و داری به‌ردار و جوان مه‌پرن، به‌ر و میوه‌ی کال و نه‌گه‌یشتوو مه‌پرن، تیمار و دەرمانی هه‌ژاران بکه‌ن و په‌ره‌ستار* و خه‌مخۆریان بن، ئاسایشی مرۆف و بوونی زینده‌به‌ران له رووان و سه‌وزبوونه. به‌هدینان پشتوین* و که‌مه‌ربه‌ند ببه‌ستن. له چوار گه‌وه‌ره‌ی ئاو و ئاگر و هه‌وا و خاک ریژ بگرن و پیسی مه‌که‌ن، چونکه له‌م چوار گه‌وه‌ره‌یه که له‌شی هه‌موو گیانله‌به‌ران به‌دی هاتوو، شاگردان بۆ په‌ره‌پیدانی ئایینی به‌هدینی ئۆلی راستی بکۆشن و کۆمه‌لان رابه‌ینن که تهنیا ریگی راستی هه‌لبژیرن."

زه‌رده‌شت هه‌روه‌ها له له جیهانی مینوو گه‌شتی لیده‌دا و له شوینی ئەميشەسپینته‌کان دوور ده‌بوو، له ناکاو هه‌ستی به‌شنه‌ی بایه‌ی فینکی زۆزان و چیاکانی سه‌رزهمینی میدیای کرد که روومه‌تی ناز ده‌کیشا، ده‌نگی که‌له‌شیری بیست که مژده‌ی هه‌لستنی روژیکی نویی ده‌دا، ده‌نگی ئاشنای باره‌باری مه‌ر و فیه‌قی شوان و ده‌نگی زرنکه‌ی زه‌نگۆله‌کانی ملی چیر و بزنی گوند که له داوینی چیا بوون بیست. یه‌که‌م پرووسکه و تیرپۆژی خۆرشید له سه‌ر لووتکه‌ی کۆی بیینی، هه‌ستی کرد له سه‌ر زه‌وییه و له ناو میجرابه‌که‌ی خۆیه‌تی و ئەو جیهانه مینوو که بیینی، هه‌مان راما و ئەندیشه و میشکی خۆی بوو.

گۆلی کۆیی و خۆرسک و ره‌نگاو‌ره‌نگ و بۆنی خۆشی به‌رزنگل*، چیاکانی زۆزانی میدیای داپوشیبوو، له داوینی چیا سپی ئار* سه‌ری ئالاندبووه یه‌ک، شوپه‌بی و داری سنجوو که‌ناری قۆپی و میرگه‌کان و دره‌ختی میوه‌ی جۆراجۆر که به ریز له که‌ناری جۆگه‌ی ئاو چاندرابوون، سه‌روه‌ی با سه‌ره‌له‌کانی ده‌له‌رانده‌وه. له لایه‌که‌وه وه‌رزیره‌کان خه‌ریکی کێلاندنی زه‌وی بوون و مه‌ر و مانگا به ئەسپایی خه‌ریکی له‌وه‌پینی خۆیان بوون، په‌ره‌نده‌کان له سه‌ر چلی داره‌کان ده‌یانچریکاند و له‌م چل بۆ ئەو چل ده‌فرین. زه‌رده‌شت که ئەم دیمه‌نه جوان و سرنجراکێشانه‌ی ده‌دی، یادی رووداوه‌کانی شه‌وی رابردووی ده‌کرد که له ناو رامانی خۆیدا دیبوو و بیستبووی. له پرا جۆش و خرۆشیک که‌وته دل و پۆشناییه‌ک که‌وته میشک و رامانی، ئارام ده‌ستی دایه خامه* و دیتن و بیستن و گۆرانکارییه‌کانی ئەندیشه و ره‌وان و میشک و جۆششی دل و گیانی به‌مجۆره نووسی:

ئهی مه‌زدا ئەه‌ورا. !

ئهو کاته تۆم به‌پاکی ناسی

که رامانی پاک رووی کرده من و پرسی:

تۆ کیت و

له چ خانه‌دانیکی؟

له هه‌مبه‌ر پرسیار و دوو دلایه‌که‌کانی پۆژانه،

له‌مه‌ر جیهان و خۆت،

چ ریگیه‌ک هه‌لده‌بژیریت و

چ ریگیه‌ک ده‌ناسیت؟

گاتا، هاتی ٤٣، سروودی ٧

منیش بهم چه شنه بهرسیقم دایه وه:

من زه رده شتم،

تا ئه و جیگایه ی که له توانامدایه،

دوژمنی سه رسه ختی درۆزان و

په نای به هیزی راستگۆیانم،

ئه ی مه زدا. . !

داواکارم، تا ئه و کاته ستایشتگه ر و دروودبیژی تۆم،

هه میشه له وزه ی بیکه رانی تۆ،

به هره مه ند بم.

گاتا، هاتی ٤٣، سروودی ٨

ئه ی مه زدا ئه هۆرا. . !

ئه و کاته ی تۆم به پاکی و پیروزی ناسی که،

رامانی پاک رووی کرده من و پرسیی:

نوێژ بۆ کی ده که ییت؟

وه رامم دایه وه:

بۆ تیشکی پیروژ و په خشه نده ی مینووی مه زدا نوێژ ده که م و

هه تا برست و توانام هه بییت

پشت به ئایینی راستی ده بستم.

گاتا، هاتی ٤٣، سروودی ٩

ئه ی مه زدا. . !

که وایه به ره و راستی دلخوایم

رینوینیم بکه،

تا به په پره و کردنی پاکی ببینمه وه.

پرسیار و ئازموونی خوتم ئاراسته بکه،

که پرسیار و تاقی کردنه وه ی تۆیه،

هیژ و دلیری

به رابه ران ده به خشیت.

گاتا، هاتی ٤٣، سروودی ١٠

ئه ی مه زدا. . !

ئه و ده مه تۆم به پاکی ناسی که،

رامانی پاک رووی تی کردم و

منیش له گو تاری تۆوه فیڕ بووم و زانیم که،

هه رچه نده په ره پیدانی ئایینی تۆ،

له ناو مه ردۆم دژواره،

به لام من ئه و شته به ئه نجام ده گه یه نم،

که به لای تۆوه باشترينه.
گاتا، هاتی ٤٣، سروددی ١١
دوای ئەوه که به منت فهرموو،

به رهو راستی برۆم

تا زانا بيم،

ههروهها تی بکۆشم

سرووش له دلّم دهنگ بداتهوه،

تا له بهر تيشکی رۆشنایی ئەودا تی بگهم

که ههه دوو دهستهی چاکه کار و خراپه کار،

پاداش و سزای پيويست دهدرين.

گاتا، هاتی ٤٣، سروددی ١٢

ئەي مهزدا. . !

ئەو کاته تۆم به جوانی ناسی

که رامانی پاک به رهو پرووی من هات و

منیش پيم گوت:

بۆ گهيشتن به ئامانجم،

ئارهزووی ژيانیکی پرتهمههه دهخووزم،

ئەو ژيانه دلخووزه که،

تهنها تۆ دهيبهخشی و

له توانا و دهستهلاتی تۆدایه.

گاتا، هاتی ٤٣، سروددی ١٣

ئەي مهزدا ئەهۆرا. . !

ئەو کاته تۆم به رندی ناسی،

که تۆم له سهههتای ژياندا بينی،

زانيم که بۆ گوفتار و کردار

پاداشتت دیاری کردوه.

چاکه بۆ چاکه کاران و

سزاش بۆ خراپه کاران.

ئەم ياسايه

له بهر پرشنگی زانست و هونهری تۆ،

تا ئەنجامی ئافراندن و کۆتایی غيان

دهميينيتهوه.

گاتا، هاتی ٤٣، سروددی ٥

ئەي مهزدا. . !

ئەو کاته تۆم به پاکی و به توانامهندی ناسی،

که زانيم تۆ به هيژی خۆت

خواستی ئیمه به جی دهینی ،
سزا و پاداشتی
چه واشه کار و رندکاران ددهیتیه وه .
ئاواته خوازم بهوتیشکه که له راستی وزه دهگریت
گه رما ببه خشیته دلّه کانمان و
له هه بوونی رامانی پاک
بی به هرمان نه که ییت .
گاتا ، هاتی ۴۳ ، سروودی ۴
ئهی مه زدا ئه هؤرا . !
ئهو کاته تۆم به زه ریفی ناسی ،
که رامانی پاک به ره و پرووی من هات و
منی فیر کرد که ،
باشترین ریگای گه شه کردنی مینوویی ،
بیرکردنه وه له ناو هیمنیدایه و
رابه ر همریگیز نابیت هه و لای که یفخوشیی چه واشه کاران بدات ،
چونکه هه میشه ئه وان له دژی راستگۆیانن .
گاتا ، هاتی ۴۳ ، سروودی ۱۵
که وایه من ،
وهک سروودبیژیک که متمانه ی به راستییه ،
به باشترین هزره کان و
به ئه وینی تۆ ،
به و جۆره له تۆ ده خوازیت ،
داواکاری رابه ریی کۆمه لم .
ئهی مه زدا ئه هؤرا . !
خواستم ئه ویه :
بتبینم و بجم به هه قاللی تۆ .
گاتا ، هاتی ۳۳ ، سروودی ۶
که وابیت ،
بۆ ئه وهی به نجامی کۆتایی بگم ،
بۆ ئه وهی ته مه نم دریژ بیت و
له کۆشک و سه رای رامانی پاکدا بگرسیمه وه . .
ئاوازی سرووشم پی ببه خشه ،
که سه رتۆپی هه موو ئاوازانه ،
هاریکارم به و
راستی و پاکی بکه به پالپشتم . .
تا بتوانم ریگای به هدینی ،

بەرەو باره‌گای شکۆداری مه‌زدا ئەهۆرا بدوزمه‌وه.

گاتا، هاتی ٣٣، سروودی ٥

ئەه‌ی مه‌زدا ئەهۆرا. !

ئاگادارم بکه،

تا له‌ ریگای راستی و رامانی پاکه‌وه

ئە ئایینه‌ هه‌لبژێرم

که‌ بۆ من باشترینه‌،

له‌ ئەو شتانه‌ی که‌ ده‌بیت و نابیت،

ئاگادارم بکه.

هاتا، هاتی ٣١، سروودی ٥

ئەه‌ی مه‌زدا ئەهۆرا. !

ئەه‌ی راستی. !

به‌ هۆنه‌ری سروود و هۆره‌ی ئەندیشه‌بزوینه‌ری خۆت،

میهره‌بانی و پرووی تی بکه‌ن و

یار و هاریکاری بن.

تا بتوانیت کۆمه‌لان

به‌ره‌و پرووناکی رینوینی بکات.

گاتا، هاتی ٥٠، سروودی ٥

زه‌رده‌شت ئاماده‌یه

له‌ش و گیانی و

هه‌لبژاردە‌ی سرووده‌ پیرۆزه‌کانی،

که‌ هه‌لقولیو له‌ رامانی پاکیه‌تی

پیشکەشی مه‌زدا بکات.

هه‌روه‌ها کردار و وتار و وریایی و

هه‌موو توانای مینوویی خۆی،

پیشکەشی راستی بکات.

گاتا، هاتی ٣٣، سروودی ١٤

کاتی‌ک که‌ زه‌رده‌شت له‌ جیهانی مینو هاته‌ دهره‌وه‌، هزر و رامانی پروونتر و دلی به‌تینتر و

به‌شه‌و‌قتر له‌ جاران بوو. هه‌ست و سۆز و رامانیکی نوێ له‌ دل و دهروونی زه‌رده‌شتدا

به‌یه‌ه‌اتبوو. ده‌بوایه‌ په‌یامی راست و پاکی خودای به‌ کۆمه‌لان جار دایه‌. په‌یامیک که‌ گرساو له‌

پرووسکه‌ی رامانی پاک و وانه‌ی ئەهۆرا مه‌زدا و راهینانه‌کانی ئەمیشه‌سپینته‌کان بوو. ده‌بیت

ریگای راستی و ریگای خیره‌ت و زانست به‌ کۆمه‌لان نیشان بدات و به‌ دژی سته‌مگه‌ران و

جادووگه‌ران و خراپه‌کاران راپه‌ریت و ده‌ست و باوشی پرتوانای بۆ یارمه‌تی کۆمه‌ل ئاواله‌

بکات. ده‌بیت میه‌راو و چیا به‌ چی به‌یالیت و بجیته‌ ناو خه‌لکه‌وه‌ و ده‌نگی دهرد و ره‌نج و ئاهیان

ببیسیتیت. ئەو تی گه‌یشتبوو که‌ ریگایه‌کی نوێ له‌ به‌رده‌می کراوه‌ته‌وی و ده‌بیت هه‌نگاوی بۆ

بنیت.

گله و گازندهی رهوانی جیهان

و

سه‌ره‌تای په‌یامبه‌ری

زه‌رده‌شت بریاری چاره‌ساز و گرینگی خوئی دا و له چیا هاته خواره‌وه و پرووی کرده ناو خه‌لک، هیشتا چه‌ند هه‌نگاوی نه‌نابوو، که له دوره‌وه ده‌نگیک به‌ر گوئی که‌وت، ده‌نگیکی دلته‌زین و خه‌مناک. سه‌یر بووا! هه‌ر چی زیاتر ده‌چوو په‌یشه‌وه، ئاهونا‌له به‌سوژتر و ئاشکراتر ده‌بیس‌ترا. زه‌رده‌شت ئاوا هه‌ستی کرد که هه‌مووی زه‌وی و گیا و گیانله‌به‌ران و خه‌لکیک که له سه‌ر زه‌وی خه‌ریکی کشت و کال بوون، ده‌ستیان بلیند کرده‌ته‌وه و ده‌پارینه‌وه. له پارانه‌وه‌ی هه‌موویاندا ده‌ردیکی نادیار هه‌بوو که دلی زه‌رده‌شتی ئازار ده‌دا. زه‌رده‌شت له سه‌ر ته‌له‌سه‌نگیک، له که‌ناری جوگه ئاویک له ژیر دره‌ختیک دانیش‌ت و گوئی به‌ لالانه‌وه‌که دا، گازنده و شیوه‌ن و ناله‌ی پرخروشی رهوانی جیهان بوو:

رهوانی جیهان له لای ئیوه (ئه‌هۆرا مه‌زدا) گازنده‌ی هه‌یه:

هاوار. . . . بوچی منت ئافراندا؟

کی منی خسته ناو قالبی بوونه‌وه؟

رک و تووره‌یی و سته‌م و ده‌ستدریژی و پرووشی،

منی داگرتوووه.

بیجگه له تو پشت و په‌نایه‌کم نییه،

فریاره‌سیکی دلسۆزم،

پئ بناسینه،

که رزگارم بکات.

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۱

"ئه‌ری ئه‌مه رهوانی گوئی زه‌ویه که ئاوا ده‌نالین و ده‌نگی گازنده‌ی به‌رز بووه‌ته‌وه و له سته‌م و زۆرداری و ده‌ستدریژی و خوینمژی و کین و رووشیک که گه‌مارۆی دابوو به‌ باره‌گای ئه‌هۆرا مه‌زدا گله‌یی ده‌کات، رهوانی بوونه‌وه‌ران و له هه‌مووی به‌رزتر گله‌یی دلته‌زینی رهوانی مروّف بوو. زه‌رده‌شت هه‌ر چی گوئی و بیرى چپتر ده‌کرد، فره‌تر هاوار و داخ و خرۆش و شینی رهوانی جیهانی ده‌بیست:

"ئاخ له‌م گشته سته‌مه. . . !

ئاخ له‌م گشته گه‌مژه‌یی و نه‌زانیه. . . !

ئاخ له‌م گشته خراپه‌کابى و ئازار و کینه. . . !

ده‌له‌ی ژیان له‌م جیهانه‌ نفرین کراوه و به‌ سته‌مه‌وه هه‌لواسراوه،

گوئی له هه‌ر کوئی ده‌گرى ناله و شین ده‌بیستی،

به هه‌ر لایه‌ک ده‌روانی لاشه‌یه‌ک ده‌بینی.

جاری وایه ئه‌م لاشه، لاشه‌ی گیانداریکه که بو ره‌زامه‌ندی خوداکان پيشکەش کراوه،

و زۆر جار ته‌رمی مروّفیک ده‌بینی که خوا زه‌مینیه‌کان ژیانان لى ساندوووه.

ئێواران له کاتی ئاوابوونی پۆژدا،

به‌د ره‌وشته‌کانی گیل و نه‌زان،

له خانووہکانیان دینہ دەرہوہ ،

له گردی ناگریک که دایانگرساندووہ ، له ناو ئەشکەوتیکی تاریک کۆ دەبنەوہ ، ئینجا به بۆنی گیایهکی تایبەت که له کاتی سووتاندا دووکەل دەکات ، پێدەکەنن و سەرەست شاد دەبن ، باوەریان وایه که نیاز و پەيامیان بەرەو ئاسمان و بەرەو و بەرەو خواکان دەچیت و ئاواز دەخوینن .

ئینجا ، شیرەیی گیایهکی مەستیەینەر دەنۆشن ، سەرخۆش و بیخود ، به دلرەقی و توندی ،

ناژەلیک دەکوژن و خوینی دەنۆشن ،

و تا درەنگانیکی شەو له گردی ناگرەکه دەچەرخن و هەلدەهەپەرن ،

و له دوایدا بۆ خانووہکانیان دەگەرپێنەوہ ،

له گەرپانەوہیاندا ، هەژارانە برچی و بی خانەومان و خەوتوو له ناو کووچی و کۆلانان و به خەبەر دینن و بۆ شادیی دلی خویمان ئەوان ئازار دەدن و به بیستنی دەنگی نالە و گریان و دیتنی فرمیسکیان پێدەکەنن و قاقای شادی لێدەدن .

هەموو جیگایەک فەرتهنەیی رپک و گرژی و توورەییە ،

له لایەکەوہ رپکی دەولەمەندان له هەژاران و له لایەکی دی رپکی نەداران و لانهوازن له ستمەگەران و سامانداران ،

یەکیک به ئەشکەنجە و ئازار و ستم کەسیک دەکوژیت و کەسیکی دی ستم و زۆر و ئەشکەنجە دەکیشیت .

هیچ توانای بەرەبرەکانیشی نییە ،

له ناو لەش و گیانیدا ،

رپک له سەر رپک کۆ دەبیت ،

رپک که دەروات رۆژیک وەک گرکان بەتەقیتەوہ و بیژیت و هەموو تشتیک بکات ناگر و دووکەل .

هەموو شوینیک بۆنی بۆگەن و دارزیگی لێ دیت ،

وتەکان هەمووی پرپووچ و هەلیتوپلیت و بی گیانە ،

کردارەکانیش هەمووی سەرسەری و ناھۆشمەندانە و دینانەییە* .

سۆمای ئەندیشە و ژیری کوژاوتەوہ ،

ئاسۆیەک زانست و ژیری نابیندریت که رپگا بۆ کۆمەلان بکاتەوہ ،

هیچ هزر و بیریک ، تیشکیکی لێ نادرۆشیتەوہ تا بەر پێی کەسیک پرپووچ بکاتەوہ .

له هەموو شوینیک بیجگە له تاریکی و ویرانی شتیکی دی بەدی ناکریت .

له دوورەوہ هاواریک به گۆئ گەشت ،

ئەم هاوارە هی کییە؟

هی رپگریکە که سەر رپگای رپبواریکی گرتووہ و سامانی تالان دەکات و گیانی دەستینیت؟

هی ستمەگەرێک که گەرۆوی گیرکەوتووێک دەتاسینیت؟

هی مثنی زۆرداریک له سەر سینگی داماوێک دیتە خواری؟

هی زیندانییەکە که له بەندیخانە له ژیر ئیش و ئازاری ئەشکەنجە دەنالینیت؟

گهلۆ ئارمانجی ئافراندن و ژیان ئەمه بووه که مرۆف ههمیشه له گۆمی رهنج و دهرد و ستم و نازار و ئەشکهنجه و خهم و شیندا بخنکیت؟

ئایا ژیانێ گهلان ههتا کۆتایی دیت بهم چهشنه دهبی؟

ئایا گشت ئەم رپک و گرژی و نازار و کین و مالوێرانی و خرابی رهنج و ستمانه پایانیکی نییه؟ گهلۆ راپیشاندەر و رزگارکه ریک نایهت که یارمهتی خهڵک بدات و لهم ژیان و چاره نووسه رهش و تهماوییه و لهم دهرد و پهژارییه، رزگاریان بکات؟"

زهردهشت ههروهها که گوێ هاوار و گازندهی رهوانی جیهان شل کردبوو، رووی کرده ناو باژیری شیزه. له شیز بوو که ئاشکراتر و پوونتر هۆی هاوار و بانگههلدانی رهوانی جیهانی له رهوالهت و کرداری خهڵکی ناو شار بهدی کرد. باژیر خهمناک و خامۆش بوو. چههری خهڵک گرژ و خه مبار و تورپه و تال بوون. له ناو شاردای هه موو شتیک رهنگی تیکشیواوی و ئالۆزی ده دایه بهرچاو. راما و گوفتار و کرداری خهڵک وهک مهستانی بی ئاو هز بوو. وتهکانی خهڵک هه مووی بی نرخ و بی ریز بوو. وتارهکان له راستی دوور بوون و هه مووی پرۆپووج و بیئاوه روک و دلشکین و نازاردهر و سست و بیپایه بوون. خه لکانی زانا و تیگه یشتوو هه موو دهسته وه ئه ژنۆ و گو شه گیر بوون، له چاره نووس و بهختی خو یان و شاره که یان و له شیوهی ژیان و گوزهرانی خو یان و ئەوانی دیکه نالان و غه مبار بوون. دز و خو پیری و نه فام و گیل و گهوج و سه رشۆر و بی ئاو هز و فریوکار و ستمه گهر و خرابه کار و درۆزن هه موویان خه ریکی رابواردن و هه ز و ئاواتیان بوون و توند و تۆل و چالاک ئەسه پی کام و ئاره زوویان ده ئاو ژۆت. له رهوالته دهسته لاتدار وهک مرۆف بوو، به لام دلایان رهش، به جلو به رگی مه پ و له شیان وهک گورگ بوو. گورگان په لاماری هه موو شوینیکیان ده دا و خوینیان دمپشت. خرابی له هه موو جیگایهک بلآوهی کردبوو و پروت له هه ر کوێ کردبایه خرابه کارت ئەدی، په پره ویی که سیکت بکردایه تووشی چهوتی و هه له و گومرپیی ده کردی، کاتیک له گه لیدا به یقایه تی قسه ی درۆی بو ده کردی و کاتیک لای دوور بکه وتایه تی خه ریکی دارژتنی پیلانیک بوو بۆت.

مرۆف وهها له خسته دهر چووبوو که له رووبه روو هاو پری و تهبا و دل سو ز بوون و له پاشه ملیش خو سپیان* ده کردی. ئایین و دین و ئارمانج و داد، سست و لاواز بوو و نادرستی و درۆ و پیلان و گومرپی، هه موو ئارمانج و ئایینیان ببوو. هه ر کهس بو رینگای راستی و دروستی و پاکی برۆیشته یه، ده که وته ناو شه رمه زاریه وه و هه ر کهس رینگای نادرستی و درۆ و ناپاکی و دزی بیپاویه به سه رفه رازی ده گه یشت. لاوان و گه نجان بی په روا و رووش و به دخوو بوون و ژنانیش ناله بار و ئالۆزی و لار، پیاوانیش سووک و چرووک و به درپه وشته. دهستی لاوان بو جوانمه ردی و زمانی پیران بو ئامۆژگاری به سترابوو. که سیک دهستی که سیک دیکه ی نه ده گرت و هه رکه سیش په ناهی بو که سیکی دیکه ببردایه ناو مید و سه رشکست و رسوا ده گه راپه وه.

خراپترین و ستمه گه رترین خه لکان بو به رپر سیاری و به ریوبه ری کلده کان دابین کرابوون و خه لکانی باشیش بیده سه لاته و به رکه نار دانرابوون. رهنج و خه مۆکی هه موو شوینیکیی داگرتبوو و هیچ لیویک به خه نده نه ده کرایه وه. جوانان و گه نجان به هۆی هه ژاریه وه توانای زه ماوه نیان نه بوو و به بیهاوسه ر ده مانه وه و ئەمه ده بوو هۆی ته نهایی و به هه لداچوون و به ره و رینگه ی چهوت و کرداری خرابه چوونیان. کاری سو زمانی* زۆر بوو، بریک به م پیشه یه ژیانیکیی بهرز و پرسوودیان ده ست که وتبوو. دین و ئامانج ون بوو و که سیک له م بابته تانه

نە دەدوا، مەگەر بەس بە زمان. پۆلەتەکان پیکوینک و ئاراستە، دەروون و ناوەرۆکەکان ئالۆز و چلکن. فەرزانهکان خراپترین بەشی خەلکان بوون و خەلکیش لە دەستیان رایان دەکرد. بە گشتی خەلک خەریکی ستایشی بت بوون و هەموو شتیک بۆ خەلک بت بوو و گەورەترین و بەرزترین بتەکان بتی زیڕ بوو کە بە سەر هەموو چت و هەموو جیگایە کدا سیوهری خستبوو. ئاژی* زیڕ کۆکردنەوه و پاو و پووتکردن و پفاندنی بەرهم و سوودەکان جیگری هەموو شتیک ببوو و دلی خەلکان لەم ریگەوه وەک شەوێزەنگ تاریک و پەوانیان چەوت و گومرچ. هەموو چتیک کەم و ناویزە بوو و هەمووش بە پلە و بە پەرۆشی پەیداکردنی شتی دەگمەن و نایافت. هەژاران و نەداران و پەشورپووتان گرفتاری دەرد و پەنج ببوون و دلی سوودپەرس و خوینمژ و سەرمایه‌دار و پووجیانی پیت و بەهرە کۆمەل تیر نەدەبوو. راستی و دروستی لە ناو داد و ستەدا* کۆکریابوو و کالاش* کەموکووپ.

ژنان ئەرکی کەیبانوی و دایکی و مالدارییان بە جی هیشتبوو و سەریان کردبوو کاری ناحەز و نازەریف و ناپەسەند و سووک. خۆشەویستی و ئەقین لە دلەکان پویشتبوو و لە جیگایدا توورەیی و توند و تیژی نیشتبوو. گیلی، دانایی دەریە پاندبوو و تاریکیش پویشی و هەروەها بی ئاوەزیش فەرزانهیی. گەل ئالۆز و نا ئارام بوون هەر شتیک بە ئاسانی دەیتوانی هەراسانیان بکات. داد و بەخشش و پەیمان و پادی سست ببوو و راستیش کەم و کەمتر ببوو. جەشن و شادی و خۆشی فەرامۆش کریابوو، بە پیچەوانەش خەم و خەفەت و شین و زاری وەک شەوێزە خۆی بە سەر دلەکان دابوو. داد و دادپەرسی سست و لەرزۆک، بێداد و ستەمیش پتەو و پایەدار بوو. لە کارەکاندا نادرست و ناپەوانیانە فەرمان دەدرا، بەرتیلیش شتیک باوی لی هاتبوو. خۆبەزلزانی و خۆپەرسی و من من گوتن لەش و دەروونی ژەهراوی کردبوو و دلەکانیشی پر لە قین و قار کردبوو. کرداری ناشایست و گوناھی مەزن ئاسایی ببوو، شەرم و شکۆکردن لە کاری خراپە نەما بوو. درۆ و دەلەسە و خۆلته‌کاری* و زمانلووسی و ستایشی ناپەوا بۆ وەرگرتنی پایەبەری و مەزناهی و دەبەبەیی، هەلوێست و زمانی خەلکانی چەپەل کردبوو. هەراس و نیگەرانی بە سەر لەش و گیانی هەموواندا زال ببوو. مرۆقی پاک کەساس و کەنەفت و کلۆل بوو، ناپاکیش بەریز و خۆشەویست بەشکو و پلەمەند ببوو. میران ستەمکار و دەولەمەندان خوینمژ و چاوچنۆک، فەرزانه‌کان بەرچاوتەنگ، هەژارانی تەنگدەستیش درۆزن، پیران نابەکار و بیکەلک، کچان سووک و بی ئاوەز، کورانیش بێشەرم و شکۆف بوون. خەلک پووی لە دانش نەدەکرد و زانیان کەم و دانشیش پێشل کرابوو. کشتوکال و کار پوو لە کزی بوو و جوتیارانی کێلگەکانیان بە جی هیشتبوو و زەوی و زاریش وێرانە.

زەردەشت هەروەها بە ناو شاردای دەسوورپایەوه و گلە و گازنجی پەوانی جیهانی دەیبیست و کرداری ناحەز و ناشیرینی خەلکانی دەبینی. جادووگەران و خراپەکارانی ناپاک و تاوانبار کە فەر و شکۆی زەردەشتیان دیبوو و دەیانزانی کە بە پەرەگرتنی بیر و رامانی زەردەشت، ژیانی بیس و ناپاکیان کۆتایی پیدیت، بۆیە هاتنە سەر ئەو بیرە کە دەرفەتیک پەیدا بکەن و لە ناوی ببن. سەرۆکی جادووگەران هەپەشەیی لە زەردەشت کرد و گوتی: "هۆرەکانت شاراوێ راگرە و بۆ کەسی مەخوینەوه ئەگینا ناگری تی بەردەدەین و بشزانە هۆرەکانت کاریگەرێکی نییە لە سەر جادووکانی ئیمە." "

کاتیکی زهردهشتی پاک ئەم هه‌په‌شانه‌ی له‌و ناژیری بی ئاوه‌زانه ده‌بیست به بزهی لیوه‌وه پیی ده‌گوتن: "بینه پیش با جوان گویتان لی بیت. " زهردهشت به بانگیکی بهرز و ئاوازیکی پرخروش سروودی بۆ ده‌خویندنه‌وه جادووگه‌رانیش کاتیکی گوفتاری زهردهشتیان ده‌بیست له‌میز ده‌که‌وته له‌ش و گیانیان و له ترسان هه‌لده‌هاتن و دوور ده‌که‌وته‌وه. زهردهشت له ناو بیری گوته و هه‌په‌شه‌ی جادووگه‌ران و دووایین گوته‌ی په‌وانی جیهان بوو 'ئايا پزگارکه‌ریک نایه‌ت که گه‌لان یارمه‌تی بدات و. . ' که ئاوازیکی خو‌شی له جیهانی مینوو و له کانگای دلیه‌وه هه‌ستا":

ئینجا،

کردگاری جیهان (ئه‌هۆرا مه‌زدا) له راستی پرسیی:

رابه‌ری تو له جیهاندا کتیه،

تا ئیمه ببینه یاوه‌ر و پشتیوانی و

توانای ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی جیهانی پی ببه‌خشین؟

ده‌خوازی چ که‌سیک سه‌رداری جیهان بیت،

تا‌رک و ئازاری چه‌واشه‌کاران تیک بشکینیت؟

گاتا، هاتی ٢٩، سروودی ٢

زه‌ردهشت ئاوازه‌که‌ی بیست و ئاخفتنه‌که‌ی بۆ ئاشنا بوو. وتووێژی ئه‌هۆرا مه‌زدا، گه‌وه‌ه‌ری هه‌ستی * له‌ته‌ک ئه‌میشه‌سپینت ئاشاوه‌یشتا نیگابانی راستی و هه‌نجاری بوون بوو. مه‌زدا ئه‌هۆرا له ئه‌میشه‌سپینت ئاشاوه‌یشتا ده‌یویست که تا رابه‌ر و سه‌رداریک بنا‌سینیت که به‌رسقی گله‌یی و خرو‌شی په‌وانی جیهانی بدات و بۆ یارمه‌تی ئه‌و بجیت و زۆر و سته‌م و کین و ئازاری نه‌زانه‌کان، تیک بشکینیت. زه‌ردهشت له باره‌ی ئه‌م گفتوگو قووله‌ بیری ده‌کرده‌وه که له به‌رزایی ته‌پۆلکیک، په‌یکه‌ریک که سه‌رتاپای تیشک دایگرتبوو مه‌شخه‌ل به‌ده‌ست هات بۆ دیداری، په‌یکه‌ره‌که به ئارامی به‌ره‌وه‌رووی زه‌ردهشت هاته به‌ره‌و، زه‌ردهشتیش په‌یکه‌ره تیشکاره‌که‌ی ناسی. ئه‌میشه‌سپینت ئاشاوه‌یشتا، په‌یکه‌ری هه‌نجاری هه‌ستی و هه‌نجاری په‌وان بوو که له جیهانی مینوو دیبووی و له‌ته‌کیدا گفتوگو‌ی کردبوو. ئه‌میشه‌سپینت ئاشاوه‌یشتا به زه‌ردهشتی فه‌رموو: "هاواری خرو‌ش و گازنده‌یی په‌وانی جیهانی بیست و له په‌یقینی مه‌زدا ئه‌هۆراش له‌گه‌ل منیش تیگه‌یشتی. من گله‌یی و پرسیاره‌کانی په‌وانی جیهان که له باره‌ی دهرد و په‌نجه‌کانی خو‌ی و کو‌مه‌لان بوو، بیستم و له پرسپیری تو‌ش له باره‌ی چۆنیه‌تی و چاره‌ی دهرمانی ئه‌م دهردانه تیگه‌یشتیم و ئیستا له به‌رسقدا ده‌لیم، دهرمان هه‌مانه که له جیهانی مینوو بیست. هه‌مووی ئه‌م شپرسی و شیواوی و دهرد و ئالۆزایی و سته‌م و ناراستیانه که له ژیا‌نی گه‌لاندا ده‌بیریت، چاواکانه‌که‌ی له‌ویوه‌یه که گه‌ل پایه و هه‌نجاری بوون، واته راستی پیشیل ده‌کات و به خاپاندن و ناراستی که مایه و سه‌مچاوه‌ی هه‌موو خراپیه‌کانه، پوو ده‌کات و ئه‌مه هوی هه‌موو ئه‌م خرو‌ش و گازنده‌ی په‌وانی جیهانه‌یه. هه‌روه‌ها که بیستت ئه‌هۆرا مه‌زدا له من، که نیگابانی راستیم، ده‌یه‌ویت که رابه‌ر و سه‌رداریک بۆ جیهان ده‌ستنیشان بکه‌م، تا توندی و ئازاری بی ئاوه‌زه‌کان تیک بشکینیت و په‌نج و سته‌م له زینده‌گانی و ژیا‌نی گه‌لان هه‌لمالیت. ئیستا له دوا‌ی ئه‌م قسانه که له جیهانی مینوودا له زمانی من بیستت، ده‌خوایم زۆرتر له‌ پاز و نه‌یینی راستی و ته‌کووزی هه‌ستی ئاگادارت بکه‌م، تا بزانی بۆچی ئه‌هۆرا مه‌زدا بۆ

به‌دیھێنانی خوۆشی و شادمانی و پاک کرنه‌وه‌ی دهرد و سته‌م له ژیانیان و په‌یداکردنی رێبه‌ر و سه‌رداریک که توانای ئەم کاره‌ی بېیت له منی ده‌وێت. ئێستا به وردی گویم بۆ بگه‌ره:

هه‌ستی به واته‌ی گشتی، له گه‌شه‌کردن و بالاکێشان و نه‌وێستان و گه‌رپاندايه. گه‌وه‌هه‌ری هه‌ستی له ناو ئەم واتانه، جاويدانییه و هه‌میشه‌ش له چه‌شنیک به چه‌شنیکی دیکه ده‌گۆرێت. به سه‌ر ئەم گه‌شه‌کردن و بالاکردن و گه‌یین و تێپه‌رپیین و که‌م و زۆربوون و زایین و مردنی دیارده‌کانی ئافه‌رینش، یاسایه‌کی ته‌کووز و جاویدان و نه‌پساو فه‌رمان ده‌دات. ئەوه‌ش یاسای راستی، که هه‌نجاری هه‌ستییه. راستیه که دروست ده‌کات و ده‌یزایه‌نیت و ده‌شیمرینیت، ده‌یکاته‌وه و ده‌یبه‌ستیت، په‌وه‌رده‌ی ده‌کات و ده‌یژاکینیت، دروستی ده‌کات و ده‌یشکینیت. ده‌یه‌ینیت و ده‌شیبات، ده‌ی ئاخینت* و بلاویشی ده‌کات، راستی فه‌رمانه‌وه‌ی بوونه و ئەوه که بوون به هه‌موو بێواژوکان و چه‌شنه‌کانی ئالوگۆری چۆنیه‌تیه‌کان و وه‌رچه‌رخان و گۆرانکاریه‌کانی له ژێر فه‌رماندايه. ژیانی گه‌لان له ژێر به‌ربستی راستیدايه و ئەمه راستیه که شیوه و چه‌شنه‌کانی جو‌راجۆر به ژیان ده‌به‌خشیت. به‌لام ئەم په‌رسیاره دێته ئاراوه، گه‌لۆ له ژیانی خه‌لکانی ئەم باژێره که تۆ بینیت، سته‌م و بێداد، تالان و چه‌پلو، توندی و ده‌ستدێژی، گرژی و قاروقین، کوشتن و رفاندن، قاجاندن و به‌به‌ندکێشان، له‌ته‌ک رێکی و سازیی و پوختی و پاکي، راستی ده‌گونجیت، یاکوو نارێکی و ناسازی و شاشی له‌ته‌کیدایه؟

به‌رسقی ئەم په‌سه‌ر پوونه. ئەگه‌ر راستی سازکه‌ره، ئەگه‌ر راستی بوونه، ئەگه‌ر راستی هه‌نجاره، ئەگه‌ر له هه‌ستیدا هه‌یچ شتیک ناهه‌نجا و ناته‌کووز و بیکه‌مايه‌سی و ناساز نییه و هه‌رچی هه‌یه هه‌نجا و رێکوپێکی و پوختیه، ئەگه‌ر راستی نابووتکه‌ر و تیکده‌ری هه‌موو نارێکی و ناپوختیه‌کانه، که وابوو هه‌ر چه‌شنیک ناسازگاری له ژیانی گه‌لان، وه‌ک سته‌م و کوشتن و گرژی و قین و قار و ئازار و ده‌ستدێژی و تالان و خراپه‌کاری، ناسازگار و نارێکه له‌ته‌ک هه‌نجاری راستی و ده‌بیت له‌ناو بجیت. باشه ئەم کاره چۆن ده‌کریت؟ له گه‌ریان و گه‌شه‌کردن که فه‌رمانه‌وه‌یه به سه‌ر ژیانی کۆمه‌لانا، ئەو گه‌ریان و گه‌شه‌کردنه‌ی که هه‌ز و رامانی مرۆف په‌روه‌رده ده‌کات بۆ له‌ناوبردنی رێه‌وه* کۆنه‌کانی کۆمه‌لگا، که بوونیان به سه‌ر چووه، هه‌لێانده‌ته‌کینیت و رێه‌وه‌ی نوێی دروستکه‌ر، جیگیریان ده‌کات. " ئەمیشه‌سه‌پینت ئاشاوه‌یشتا پاشان رووی کرده زه‌رده‌شت و گوته: "ئێسه زانیت که بۆچی ئەه‌و‌را مه‌زدا، که ترۆپکی خیره‌تی به‌رز و گشتی بوونه و په‌یکه‌وی تیشک و په‌وانی راستیه، له کاتی ناله و گازنده‌ی په‌وانی جیهان له سته‌م و بێدادی، رووی کرده من ویستی رابه‌ریک بناسینم که بتوانیت سته‌م و بێدادی بێدادگه‌ران تیک بشکینیت و جیهان ئاوه‌دان بکات و راستی په‌ره پێ بدات؟"

ئێسه به تۆ ده‌لێم: "ئهو رابه‌ره که بتوانیت بۆ ئەم کاره مه‌زنه هه‌ستیت، که‌سیکه که گه‌رپیین و گۆرانی زه‌مان هه‌ست پێ بکات و تی بگات و به رامانی په‌روه‌رده‌کراو و خیره‌تی زۆلال، په‌یامی سه‌رده‌م و چاره‌ساز وه‌ر بگریت و به کۆمه‌لانی رابه‌ریه‌نیت. سه‌باره‌ت به په‌رسیاری ئەه‌و‌را مه‌زدا و ناساندنی رابه‌ر و سه‌رۆکیک بۆ کۆتایی بیهێنانی ئازار و په‌نجی گه‌لان، ده‌لێم ئەو که‌سه من نیم، ئەو که‌سه وه‌مه‌نه، رامانی پاکه که توانای وه‌لامی ئەم په‌رسیاره‌ی هه‌یه. له‌م رووه‌وه‌یه که له به‌رسقی ئەه‌و‌را مه‌زدا که ده‌یه‌وێت سه‌ردار و رابه‌ریک بۆ ئامۆژگاری و رینوینی کۆمه‌لان بناسینم، ده‌بێژم:

راستی به‌رسقی دایه‌وه و گوته:

کهسیکی ئاوا نانسیم ،
که ئازار به پووی جهانهوه نههیت و
یارمهتیدهری پندکاران بیت له ههمبهری خراپهکلران .
بیگومان ئەو کهسه دهبیت ،
له ناو کۆمه لگادا میهره بان و
له ههموو کهسیک به توانا تر بیت ،
تا ئالیکاریی بکهین .
گاتا ، هاتی ۲۹ ، سروودی ۳
ئهمیشه سپینتی راستی ، ئەمهی گوت و بهم جووره درێژهی به قسهکانی دا :
بیگومان مهزدا ئەهۆرا ،
له ههموو کهسیک باشتر ئاگاداره ،
که پهیرهوانی خودایانی درۆ (دیق پهستان و بت پهستان) ،
له رابردوو چییان کردوو و
له ئایه ندهشدا چی دهکن ،
تهنها مهزدا ئەهۆرا داوه ره ،
کهوايه ، ههر چی ئەو بیهویت ههر بهدی دیت .
گاتا ، هاتی ۲۹ ، سروودی ۴
من و رهوانی ئافهرینشت ،
به ریز و دهستی بهرزکراوه وه ،
ستایشتی ئەهۆرا دهکهین ،
له ئەو داواکارین
که له ئالی چهواشهکارین و نهیارانه وه
گهزهد به پاکان و رابه ره کهیان نهگات .
گاتا ، هاتی ۲۹ ، سروودی ۵
ئهمیشه سپینتی راستی ئەم سروودانهی خویند و بیدهنگ بوو . ههمدیسان سهر گرده که پۆشن
بووه و له ناو پۆشنايه کهدا پهیکه ری پهیدا بوو و پووی کرده زمهدهشت . زهدهشت که له
پهیکه ره کهی روانی ، زۆر بۆی ئاشنا بوو . پهیکه ره که نزیکتر بووه وه و زهدهشت له یهک ساتدا
شهوه کهی به یاد هاته وه که ئەهمیشه سپینت وههمهن ، رامانی پاک هات و ئەوی برد بۆ جیهانی
مینوو .
پاشان ،
مهزدا ئەهۆرا ،
که هۆنینه وه و هۆرهی ژیان ،
له دانایی ئەوه ، گوتی :
ئایا تۆ سهردار و رابه ریکی پاک و شایسته نانسی ؟
مهگهر تۆ بۆ ئاگاداری و پاراستنی جیهان
هه لێژاردی پهروه رده گار نیت ؟

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۶

مهزدا ئەهۆرا ترۆپکی زانایی ههستی، ئەم پرسیارهی کرد و ئەمیشه سپینت وههمەن، رامانی پاک له وهلامیدا فەرمووی: "رەبەرێک که لەم پێقاژۆی زەمەندا دەبێ راپەریت و فەرمانی راستی بە کار ببەستیت، دەبیت پەیکەر و جەوهەری خواست و ویستی سازکەری سەر دەمی خۆی بیت. لەتەک خراپی و ستەم بجهنگیت و بۆ نەوژەنی و سازکەری خەبات بکات. دلێکی پاک و دوور له درۆی بیت. پر له مێهرەبانی و راستی بۆ جیهانی هەبیت. بە هیژ و توانای رامان و هۆشی خۆی، چەواشەکاری و بێداد له ناو ببات و هەول بۆ هاتنه سەر کاری چاکەکاران و دادگەران بدات. رامانی پرتوانا و پر بار و خوو و رەوشتیشی پایەدار و راوەستاو بیت.

لەتەک خەلکی چاک و دروستکردار پەيوەندی نزیك و گەرمی هەبیت و پەیمانداریش بیت و له پەيوەندیانە وەها هیژ و توانایەکی بە دەست هینابیت، که ئەو هی بەرزتری له هەمووان کردبیت. ئەگەر رەبەرێکی ئاوا بە رامانی پۆشن و سازکەر و دلێ پاک و مێهرەبان و هاویار و هاو دل له گەل کۆمەل بەدی بیت، بیگومان هیژەکانی ئاواندن و راستی و گەیین و گەریان و سازکەری، بۆ یارمەتی دین و بە سەر نه یار و دوژمناندا زالی دەکن. لەم هەل و مەرجە ی زەماندا، رەبەرێکی ئاوا، دەبیت بەدی بیت و بە دلنایای بەدیش دیت. ئەمە فەرمانی راستی و هەنجار و یاسای گەیین و گەشەکردن و بالاکردنه.

وههمەن ئەمیشه سپینت بەم چەشنە ی گوت و ئینجا بە روویەکی شادومانە وه رووی کردە ئاسمان:

تەنیا که سێک که من بیناسم و

گوێ له راهینانی ئیمه بگریت

زەردەشت ئەسپیتمانە،

تەنیا ئەوه که دەیهویت،

راهینانەکانی ئایینی راستی و

سروودی ستایشتی مهزدا

بە کۆمەلەن رابگهیه نیت.

که وابیت،

ئیمەش پەیقی شیرین و دلپەسەنی گوفتار،

هەر بۆ ئەو رەوا دەبینین.

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۸

ئەم گوفتارە پیرۆزە ی،

رامان دەخرۆشینیت و شادی دەهینیت

له پەرودەگارێکە وهیه،

که خواستی لەتەک راستیدا یەکسانە.

مهزدا ئەهۆرا،

پاکانی فیر کردوو،

بۆ ئاوەدانی و پیشکەوتنی جیهان.

ئە ی رامانی پاک. . !

کێیه ئە فریارهسهی که لایهنگری تو بیت و

به راستی هاریکاری خه‌لک بیت؟

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۷

ئهی مه‌زدا ئەهۆرا. !

له ریگای راستی و رامانی پاکدا،

هیز و توانیان پی ببه‌خشه (زه‌دهشت و یارانی)

تا جیهانیکی پر له ئاوه‌دانی و ئاسایش به‌دی بینن.

ئهی مه‌زدا. !

من (رهوانی ئافرینشت) ئەو به به‌رزترین ئافه‌ریدهی تو داده‌نینم.

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۱۰

بهم چه‌شنه بویه‌ری گه‌وره‌ی مرۆقاییه‌تی و دیروک پوویدا.

ئهمیشه‌سپینت وه‌مه‌ن په‌یامی ئەهۆرا مه‌زدای گه‌یاند و زه‌دهشت بهم چه‌شنه بۆ پرزگاری

رهوانی جیهان له دهر و په‌نج و زۆرداری و دل‌په‌قی و ئازار و سته‌م بۆ په‌یامبه‌ری هه‌لبژێردرا.

به‌لام ره‌وانی جیهان دوو دل بوو. ئایا به راستی زه‌دهشت له خه‌باتی خۆی سه‌رکه‌وتوو ده‌بیت

و ئایا که‌سیک که هیزی شان و ملی و هیزی چه‌کدار و له‌شکه‌ری نییه، ده‌توانیت له‌گه‌ل سوپای

زۆر و گه‌وره‌ی نه‌یاران که هه‌موو شوین و جیگایه‌کیان له ژیر چاوه‌دی‌ری و ده‌سته‌لاتدایه،

بچه‌نگیت؟

رهوانی جیهان له ئەندیشه‌ی پووناک و پرپار و خیره‌تی گه‌وره‌ی زه‌دهشت ئاگادار بوو. ره‌وانی

جیهان زه‌دهشتی له به‌رزترین سنووری زانست و هۆش و داناییدا ده‌دی، به‌لام ده‌شیزانی که

ژیانی گه‌لان به بی هیز و توانای ئەنبووژهنی* ناگۆردریت. ره‌وانی جیهان بۆشی

سه‌رسوو‌په‌ینه‌ر بوو که تاکه که‌سیک توانای ئەوه‌ی هه‌بیت که جه‌نگ له‌ته‌ک سوپای گه‌وره‌ی

سته‌مه‌گه‌ران و جادووگه‌ران و ناپاکان بکات.

پاشان،

ره‌وانی جیهان دوباره بانگی هه‌لدا و گوتی:

ئایا ده‌بیت من پشتیوانی پیاویکی بیتوانا

بپه‌ژینم و گوئی بۆ پاگرم؟

به راستی ئاره‌زوومه‌ندی سه‌رداریکی به‌توانا بووم.

که‌ی که‌سیکی ئاوا،

به ده‌ستانی پرتوانای خۆی،

یارمه‌تی من ده‌دات؟

گاتا، هاتی ۲۹، سروودی ۹

ئەهۆرا مه‌زدا ترۆپکی خیره‌تی هه‌ستی، کاتیک دوودلیی جیهانی بینی ئەوی له توانامه‌ندیه‌کانی

زه‌دهشت دلنیا و ئاگادار کرد. له زمانی پاراو و شیوا و دلپه‌سه‌ن و گه‌رم و راوه‌ستاو، له

به‌لین و گفتی، له گوتاری هزره‌بزوینه‌ر و پیروزی که له ده‌می ده‌ردیت وه‌ک تیشکی رۆژ بۆ

کۆمه‌ل گه‌رمی و پووناکی ده‌به‌خشیت و ئەوان به‌ره‌و جیهانی پاک و سه‌رفه‌رازی هانده‌دات. له

ناو وتاری زه‌دهشتدا ده‌ریایه‌ک هه‌ست و سۆز و پالپیه‌وه‌نان و هۆش و ژیری و ئاوه‌ز و زانست

هه‌بوو. کاتیکی که کۆمه‌ل سروده نهر و جاویدانییه‌کانی زهردهشتیان ده‌بیست، ده‌که‌وتنه ناو بیرکردنه‌وه و دل و گیانیان ده‌که‌وته فرین و په‌رکیشان و رمان ئاوه‌زیان ریگی گه‌شه‌کردن و رۆشنایی ده‌گرتنه به‌ر و بۆ ناسین و زانین و ده‌ستخستن به‌تواناتر ده‌بوون، و ئه‌مه‌ش ئارمانج و هیوای زهردهشت بوو.

زهردهشت هه‌رگیز برۆای خۆی به‌ زه‌بروزه‌نگ و توندی و زۆره‌ملی به‌ سه‌ر می‌شکی خه‌لک نه‌ده‌سه‌پاند. کاری مه‌زنی زهردهشت ته‌نیا هاندان و گالدانی رمانه‌کلن بوو و له‌م ریگاو به‌بوو که مه‌روم قسه‌ی ئه‌ویان ده‌بیست و خۆیان بیریان ده‌کرده‌وه و لێی ده‌کۆلینه‌وه و هه‌ولیانده‌دا و خۆیان هه‌نگاویان بۆ ریگی راستی و زانست و دانایی و وریابوونه‌وه دهنه‌. هه‌ر ئه‌و وتاره‌ پیروژ و ئه‌ندیشه‌بزویته‌رانه‌ی زهردهشت بوو که له‌ مه‌ودایه‌کی که‌مدا بزاف و گه‌شه‌کردنیکی ده‌ریاوینه‌ی له‌ ناو کۆمه‌لگادا به‌دییه‌نا و زه‌مینه‌سازی شۆرشێ مه‌زنی می‌ژووی مرۆقایه‌تی له‌ میتسوپاتامیا چی کرد، بزاقیک بۆ له‌ناوبردنی بێداد و سته‌م و نادانی و تاریکی و به‌دییه‌نایی داد و یه‌کسانی و دانایی و پرووناکی.

تیبینی کوردستان نیت:

ئه‌م نووسینه‌ ده‌برینی بیروبو‌چونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له‌ ناوه‌رۆکه‌کی به‌پر‌سیار نییه‌.